

MARIBORSKI DELAVEC

Političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 6'50 mesečno.
četrletno K 19'50.
Če pride naročnik sam v upravnishvo po list: Mesečno K 6'— — Inserati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik opoldne.

Posamezna številka stane 40 vin.

Uredništvo in uprava:

Mariborska tiskarna (Edm. Schmidova
ulica št. 4.)

Telefon uredništva št. 276, uprave št. 24.

Prestolonaslednik na povratku.

LDU Pariz, 15. januarja. Prestolonaslednik regent Aleksander je včeraj odpotoval v Beograd.

Najnovejše vesti na tretji strani.

Kredit.

»Kredit države je kredit posameznika« — tako piše v »Nar. Listih« A. Novotny ob koncu leta 1919. Ako ima država urejene razmere in svojo notranjo silo, ima pred svetom ugled in s tem tudi kredit. Ta kredit pa ima obenem upliv na vsakega posameznega državljana in na njegovo premoženje. Posebno mlade nove države potrebujejo kredit v zunanjem svetu, ker iz svojih lastnih sil ne morejo ustvariti vsega, kar potrebujejo

za življenje. Jugoslavija je ena onih držav, ki bi vsled notranjega naravnega bogastva in vsled svoje ugodne lege lahko imela največji kredit pred svetom. Srbski narod, ki je vzdržal 5 let vojne, da osvobodi svojo domovino in ni omagal niti v najtežjih časih, je priboril s svojim junaštvom in vztrajnostjo ugled svojemu plemenu. Tudi naš del Jugoslavije je imel s početka svojo vrednost: kajti zavest nar. edinstva je nam pridobila ugled in skupna državna zavest je nam vsem dajala pred svetom kredit, ker je moral svet verovati v našo državno bodočnost. Toda potem so sledili dogodki, ki nam pred svetom niso pomnožili ugleda. »Separatizem, radičevstvo, razne spletke, korupcija, uradniške stavke, krize — vse to ne pridobiva državi kredita. K temu je prišla negotovost glede mej, dogodki na Reki, agitacija hrv. boljševikov itd. In na zadnje — valutno vprašanje. Tu se je pokazalo, da se pri žepu neha naše jugoslovanstvo in nasprotno se je

videlo, da srbski separatisti žele bogateti na naš račun. Vse to je ubijalo naš kredit na zunaj in zato je vrednost krone padala. »Kredit države je kredit posameznika« — t. j. kar storimo proti državi, storimo proti samim sebi in posledice padejo ne le na državo ampak tudi na nas. To je vedno stara pravljica »o želoncu«.

Mi nismo hoteli državi dati ničesar — a od nje smo zahtevali vse. Sedaj je država pokazala svojo silo — premagala je nevarnost — in dala nam kredit. Takoj v prvih dneh po rešitvi valute je vzrasla vrednost naše krone. Naš kredit bo rasel od dne do dne. Odvisno bo od nas, kako ga bomo znali pospeševati. Dopisnik »Nar. Listov« povdarja predvsem eno zlo, ki danes uničuje valuto in kredit t. j., da je več trgovine in manj produkcije, treba je torej povzdigniti produkcijo in zmanjšati prekupovanje. To se doseže z resnim delom in redom. Vsak, ki k temu pripomore, pripomore

Slovensko gledališče.

Govorili smo z ravnateljem gosp. Nučičem o uspehih njegovega potovanja v Beograd in gosp. Nučič nam je z radostjo sporočil vest, da je imela njegova pot popoln uspeh. Pripovedoval je nam sledeče:

Vprašanje mariborskega gledališča je postalo zadnji čas tako važno, da se ni dalo več odlašati. Res je, da je bilo naše gledališče zadnji čas tako lepo obiskovano, da je moralo to vsakega Slovenca veseliti. Toda pri današnji druginji tudi največja gledališča ne morejo kriti svojih stroškov. Zato sem se odločil, da grem sam posredovat v Beograd. Vožnja sedaj ni prijetna — skozi Slavonijo smo se vozili v samem deževju — zato pa sem se razveselil, ko sem iz Zemuna zagledal naš Beograd v najlepšem sijaju. To je vesel pogled za vsakega, ki prvič stopi pred našo prestolico. Soloh naredi Beograd najboljši vtis. To življenje na Donavi in Savi, kjer se gibljejo naši parniki, in potem živahen promet po ulicah — vse kaže, da smo v središču nove države. Poiskal sem svojega znanca, ki me je spremil v ministrstvo prosvete, kjer sem hotel poiskati svojega znanca Branislava Nušiča, ki je poročevalec za te zadeve. Toda zvedela sva, da je ta oddelek nekje zunaj mesta. Šla sva tja in prišla v hišo, ki je takoj kazala, da je tu poverjenišvo za umetnost: ob stenah in drugod so stale umetniške slike v znak, da se oddelek šele urejuje.

Gosp. Branislav Nušič me je veselo sprejel in se je zelo zanimal za celozadevo. Pri t. zv. gledališkem zakonu so se ustvarile tri vrste gledališč: državna, pokrajinska in mala gledališča z drž. podporo.

Maribor je prišel med zadnjo vrsto, ker se o njem ni mnogo vedelo, ker ni bilo poročil in je bilo takrat šele v začetkih.

Gosp. Nušič mi je torej dal nasvet, da naj izposlujem, da pride Maribor v drugo vrsto: to pa tem lažje, ker imajo Srbi eno kraljevsko (Beograd) in tri pokrajinska gledališča (Skoplje, Novi Sad, Sarajevo.) Hrvati eno kraljevsko (Zagreb) in dve pokrajinski (Osijek, Split.) Slovenci pa samo eno kraljevsko (Ljubljana) in nobenega pokrajinskega. To mesto bi zavzelo naše mariborsko gledališče. Ker sem rekel, da bi bil s tem zadovoljen, me je Nušič napotil k dr. Kramerju, da se on potruji, da se zadeva ugodno reši.

Bilo je že pozno zvečer, ko sem šel mimo ministrstva. V oddelku dr. Kramerja je bila še luč. Stopil sem torej k njemu in dr. Kramer me je res takoj prijazno sprejel. Obljubil je, da bo v tem smislu posredoval pri min. predsedniku. S tem je bila moja glavna naloga opravljena. Čakal sem na rešitev.

Med tem sem si ogledal beograjska gledališča. Igra se sedaj v t. zv. »maneži«, t. j. bivša konjušnica, ki jo je naš slov. mojster Varmšek iz Celja izpremenil v prav lepo gledališče. Igra se vsak dan. Čudil sem se,

da ni nikjer plakatov. Toda teh v Beogradu ni treba — dovolj je poročilo v listih, kajti gledališče je tri dni naprej razprodano.

Dne 23. t. m. bodo že igrali prvo opero. Ob enem se popravlja staro kraljevsko gledališče, ki bo gotovo do jeseni. Delo izvršuje naš rojak Varmšek iz Celja. Seveda ni bilo mogoče gledališča urediti po najmodernejših načrtih. Toda Srbi so skromni in potrpežljivi — sčasoma bodo tu nastala nova prvovrstna gledališča.

V pondeljek sem vprašal v ministrstvu, kako se je stvar rešila in dobil sem obvestilo, da je vse kar najbolj uspelo. Pismene rešitve nisem mogel takoj dobiti, ker je trajala v pondeljek cel dan in pozno v noč seja za rešitev valute, ki se je v terek nadaljevala.

Zato sem odšel iz Beograda s popolnim zagotovilom, da bo vprašanje v teh dneh rešeno. Nar. slov. gledališče pride v I. vrsto gledališč s 100.000 K letne podpore in z drugimi ugodnostmi za gledališko osebje. S tem je ugoden nadaljni razvoj našega gledališča zagotovljen.

Prepričani smo, da bo naše občinstvo z veseljem pozdravilo to vest. Ravnatelj Nučič je takorekoč iz nič ustvaril nam lepo sezono, ki naše gledališče popolnoma opravičuje, da pride v isto vrsto z drugimi pokrajinskimi gledališči. Sedaj je stvar občinstva, da dokaže, da je napredek slov. gledališča najlepši dokaz napredka slovenskega Maribora.

k občenemu blagostanju. Tudi izid prvih volitev bo imel upliv na naš kredit. Čim več separatizma se bo pokazalo v volitvah, tem bolj se bo pokazala notranja slabost enotnosti države in s tem bo padel tudi naš kredit. Le velik uspeh enotne skupne državotvorne stranke more zagotoviti ugoden nadaljni razvoj naših razmer in s tem pokazati svetu, da verujemo v svojo bodočnost, s tem se bo čimdalje ugodneje razvijalo tudi vprašanje našega kredita. Rešitev valutnega vprašanja je utrdilo zaupanje na znotraj in zunaj.

Zasluzeno priznanje.

Ostudni napadi mariborske „Straže“ na osebo g. vladnega komisarja dr. V. Pfeiferja presegajo najskrajnejšo mejo političnega boja in jasno označujejo taktiko klerikalne politične morale. Gospodje okoli „Straže“ so bili v avstrijskih časih pač navajeni, da je bil skoraj vsak zastopnik vlade njihov pristaš, zato se kar ne morejo uživet v dejstvo, da je Jugoslavija prinesla tudi v tem oziru enakopravnost in svobodo. Značilno pri vsem tem pa je dejstvo, da večina pristašev SLS najodločnejše obsoja nesramne napade na politične nasprotnike v klerikalnem časopisu. Najlepši dokaz o delovanju g. vladnega komisarja je pismo predsednika deželne vlade, ki ga tu priobčujemo.

Predsedstvo poverjenstva za notranje zadeve.
Štev. 113/pr. V Ljubljani, dne 10. jan. 1920.

Gospodu
vladnemu tajniku
dr. Vilko Pfeiferju
vladnemu komisarju

v

Mariboru.

Vašo vlogo, v kateri sporočate, da Vašo izjavo o izstopu iz državne službe umaknete oziroma preklicujete, ker hočete z ozirom na bližnje občinske volitve Vašo Vam v Mariboru poverjeno nalogo redno dekončati, vzamem z zadovoljstvom na znanje.

Ob tej priliki mi je čast izreči Vam za Vašo vzorno in požrtovalno delo kot vladni komisar mesta Maribora mojo najtoplejšo zahvalo.

Ko Vam je bila pred enim letom poverjena naloga vladnega komisarja mesta Maribora, nastopili ste to Vašo mesto pod najbolj neugodnimi in najbolj neurejenimi razmerami. Vašemu vzornemu in smotrenemu delovanju, Vaši neumorni delavnosti in Vaši nesebični požrtvovalnosti se ima naša država enako kakor drugimi požrtvovalnimi narodnimi delavci zahvaliti, da je postalo iz nemškega mesta Maribora jugoslovansko mesto, ki obeta postati eden glavnih obmejnih stebrov naše države.

S tem, da ste umaknili svojo izjavo o izstopu iz državne službe do izvršenih občinskih volitev, pokazali ste se zopet vzornega uradnika in kot moža, ki hoče svojo mu poverjeno nalogo izpeljati do njenega redovitega konca.

Bodi Vam tudi za to izrečena moja najboljša zahvala.

Predsednik:

L. S.

Dr. Žerjav, s. r.

Slovenci! Slovenke! Go-
vorite povsod samo slovenski!

Dnevne vesti.

O mariborski vojaški realki smo dobili še sledeči nasvet: Čital sem članek o mariborski vojaški realki, ki se bo prihodnje leto opustila. Vprašanje je, kaj naj pride v njene prostore. Nekdo omenja potrebo obrtne šole, drugi priporočajo šumarsko šolo in pameten je tudi nasvet, naj bi sem prišla tehniška fakulteta. Jaz mislim, da bi bila obrtna šola v Mariboru zelo potrebna. Pomislimo samo, kakšna industrija bi se lahko razvila pri bogastvu in kakovosti pohorskega lesa, posebno pa granita in drugega kamna. Lipnica na žalost ni naša, toda je v najbližji bližini in od tam bi se lahko nabavljali najboljši in najcenejši material za stavbno kiparstvo, nagrobnike itd. Tudi Spodnja Koroška ima mnogo jako dobrega in lepega marmorja. Za to govori tudi dejstvo, da nimamo v celi Sloveniji niti ene šole za kameno obrt. Ko sem o tem premišljal, sem se spomnil obrtne šole za kiparstvo in kamnoseštvo v Ztoricah, ki vam je mogoče po imenu znano. To je bila najboljša šola te vrste v celi pok. Avstriji — z jako enostavnim programom — a v vsakem oziru vzorna. Njen sloves je šel preko drž. mej, prišli so tja učenci iz Srbije, Bolgarske, Rumunije itd. Nekaj takega bi bilo ustanoviti pod Pohorjem v korist narodu in napredku. Z ljubljanske obrtne šole se obrt kot taka iztiska, šola dobiva bolj tehniški značaj — zato je treba misliti na nove obrtne šole. Mislim, da bi bil Maribor lahko pomenen, da bi v njegovi bližini bila taka šola za kameno obrt — v Kočevju pa naj bi bila na pr. lesna obrt (mizarstvo, rezbarstvo, strugarstvo). Pohorski granit ima že zdaj slavno ime in v bližnji dobi ima ravno ta stroka odprto polje, ker se bo čez nekaj let mnogo zidalo in stavilo. — Prinašamo ta nasvet, ki se nam zdi zelo uместen, dasi vemo, da bo ostal glas vpijočega v puščavi, kakor sploh vse, kar se danes pametnega svetuje. Vprašanje pa je, ali nima v tem oziru tudi Maribor svoje besede, da glede tega vladi pove svoje mnenje in — zahteve.

Stanovanjska komisija naznanja, da je pregledovalni odsek izgubil eden seznam pregledanih stanovanj. Zato se dotične stranke naj ne hudejejo, če jih vojaška komisija še enkrat nadleguje.

Novi vlaki. Od včeraj naprej vozijo iz Ljubljane do Trbiža, Podbrda, Bač, Borovlj, Bujnarcev, Kočevja in Straže zopet zjutranji osebni vlaki in se vračajo zvečer v Ljubljano. Na progi Svetnaves—Žihpolje demarkacijska črta pri Čelovcu se je otvoril osebni promet.

„Učiteljski tovariš“, glasilo jugoslovenskega učiteljstva praznuje letos 60-letnico svojega izhajanja.

Invalidske pokojnine. Za nakazovanje invalidskih pokojnin ostanejo v Sloveniji v veljavi navedbe, izdane od poverjenstva za narodno brambo, ne pa tozadevni avstrijski zakon.

Odbor Mariborske podružnice SPD opozarja vse stare člane, da se jim vsled nejasnih naslovov ne morejo dostaviti izkaznice za leto 1920. Vsakdo si naj isto preskrbi pri blagajniku g. B. Rotter.

Češka Beseda se bode plesala tudi na Planinskem plesu. Na splošno željo vrši se ponavljalna plesna vaja v sredo, 21. t. m., ob 8. uri, v mali dvorani Narodnega doma. Vsakdo dobro došel.

Begunci pozor! Pretečeni mesec je neki slepar opeharil na Vipavskem več oseb, ki imajo sorodnike v Jugoslaviji s tem, da jim je izvalil večje ali manjše svote denarja, češ, da so ga poslali omenjeni sorodniki v Jugoslaviji, naj jim prinese od doma denar. Obenem je lagaj, da se jim godi v Jugoslaviji slabo, da umirajo lakote itd. Radi tega opozarjamo vse, ki imajo še doli svoje sorodnike, roditelje itd. naj jih obveste, da se ne bodo dali zapeljati od nevarnih sleparjev.

Akademski ples bodo priredili mariborski jugoslov. visokošolci v sredo 21. t. m. Slavno občinstvo, ki bo dobilo vabila, tem potom opozarjamo na to prireditel v bištem kazinu. Ker je event. prebitek namenjen jugosl. akad. menzam, upamo, da se bodo vsi vabljeni odzvali. Akademiki bodo po svojih močeh skrbeli, da

bo prireditel elitna, da se bodo vsi lahko neprisiljeno zabavali tako, da bo ustrezno plesalcem in neplesalcem. Mariborčani, podpirajte našo akademsko omladino, ki živi v bedi in pomanjkanju! (Če bi pri vabljenju slučajno in nevede koga prezrli, naj nam to blagovoli oprostiti. Za te slučaje so vsakomur vabila na razpolago v upravnistvu „Delavca“.)

Triglavan, stare hiše in redni člani, mariborskega, ptujskega in celjskega okraja! Ne pozabite vdeležiti se triglavanskega sestanka, kateri se vrši dne 17. t. m. ob 20. (8) uri zvečer v Mariboru v klubovi sobi restavracije Fr. Fux, Edmund Schmid-ova ulica — polnoštevilno ozir. tovariši iz okolice vsaj po delegatih. Rešiti nam je velevažna vprašanja o nadaljni usodi našega društva, zato je mnogobrojna vdeležba potrebna. Tovarišem iz okolice priskrbi pri pravočasnem obvestilu prenočišča nadp. Fr. Skaza kolodv. por. Maribor.

Iz pisarne slov. mestn. gledališča. Ker so označene v letakih za nedeljsko popoldansko predstavo „Matiček se ženi“ večerne cene, se opozarja slavno občinstvo, da je to pomota in da veljajo za to predstavo popoldanske cene. Na splošno željo gospodov abonementov se bo vpriporil „Taifun“, ki je najboljšo delo letošnje sezone, še enkrat v abonementu in sicer v torek za abonement A—19.

Nova telefonska proga Beograd—Zagreb. Vsled vedno večjega telefonskega prometa na progi Beograd—Zagreb se ustanovi še druga telefonska proga. Dela za izgotovitev te proge se bodo začela še ta mesec.

Podraženje denarnih ovitkov. Vsled podraženja papirja in tiskarskih proizvodov je morala poštna uprava podražiti ceno denarnih ovitkov, počenši s 15. t. m. od 16 na 30 vinarjev komad.

Darovi. V Pekrah se je nabralo v veseli družbi 22 K za begunske dijake. Srčna hvala.

Velik ples priredi narodnosocijalna mladina, dne 17. t. m. (v soboto) v veliki dvorani Narodnega doma v Mariboru. Svira železničarska godba. Začetek ob 20. uri (8. zvečer.) Vstopnina 6 K za osebo. Za dobro postrežbo je preskrbljeno.

Javen shod o našem stališču glede valutne reforme prireditelj v nedeljo 18. januarja 1920 v hotelu „Union“ v Ljubljani ob 10. uri dopoldne slovenske gospodarske korporacije in sicer: Trgovska in obrtniška zbornica. Slovenska kmetijska družba. Zveza industrijcev na slovenskem ozemlju. Pripravljalni odbor zveze trgovskih gremijev. Deželna zveza slovenskih obrtnih zadrug. Jugoslovanska obrtna zveza. Zadruga zveza Ljubljana. Zadruga zveza Celje. Zveze jugoslovanskih hranilnic. Zveza slovenskih zadrug. Trgovsko društvo „Merkur.“ Zveza hišnih posestnikov. Sklicatelji vabijo k čim največji udeležbi.

Beguncem! Predsedstvo deželne vlade v Ljubljani, urad za zaščito beguncev, je naročilo popis vseh beguncev, ki prejemajo državno begunsko podporo. Z ozirom na to se vse one begunce, ki dobivajo državno begunsko podporo in stanujejo v območju mesta, poziva, da se glasijo pri referentu za podporo brezposelnim, Rotovski trg, št. 5/I in sicer: a) oni z začetno črko A—K priimka dne 19. januarja t. l. in b) oni z začetno črko L—Ž priimka dne 20. januarja t. l., vsakokrat od 8.—12. ure.

V Studencih pri Mariboru se vrši v nedeljo dne 18. t. m. ob 9. uri dopoldne v občinski pisarni glasovanje neposrednih davkoplačevalcev (hišnih in zemljiških posestnikov) o zvišanju občinskih doklad od 45 na 120%. Vsak upravičenec ima pravico in dolžnost, da pride k glasovanju. Kdor se ne udeleži glasovanja se ga postavno smatra, da je za zvišanje. Glasovanje bi se moralo vršiti še enkrat, na kar se opozarjajo vsi upravičenci.

Šol. mladini v Studencih se je bila priredila letos božičnica. Učiteljstvo je nabiralo po Studencih od hiše do hiše darov. Zglašilo se je tudi pri nekaterih mladolinoljubih v Mariboru. Prispevali so tudi nekateri denarni zavodi in tvrdke. Skoro nikjer ni trkalo

zaman. Pri lepo uspeli prireditvi je bilo navzočih mnogo staršev. Tudi g. nadzornik Lichtenwallner se je udeležil slavnosti. Na vsporedu so bile deklamacije, petje, prizor in telovadne skupine dečkov in deklic. Med posameznimi točkami je prav pridno sviral kvartet zavednih Čehov, ki je sodejval brezplačno samo mladini v veselje. H koncu so bili obdarovani vsi otroci s pecivom, roglički, sadjem in šol. potrebščinami. Nekaj najrevnejših otrok je prejelo tudi nekaj obleke in čevljev po dobroli g. okr. glavarja dr. Lajnsiča. Vsem tistim, ki so s svojimi darovi omogočili to veselje naši mladini v sedanjih težkih časih izrekata iskreno zahvalo vodstvi dekleške in deške šole v Studencih.

Zvišanje stanarine v Celju. Mestni svet v Celju je sklenil zvišati stanarino v mestnih hišah za 80 odstotkov.

Produkcija češkega sladkorja je bila prvi teden letošnjega leta za 20% manjša od one v prvem tednu l. 1919. Škoduje tudi to, da se ne smejo ustanavljati nove tovarne. Radi zmanjkane produkcije bodo na Čehoslovaškem znižali uporabo sladkorja na $\frac{1}{4}$ kg. na osebo. Istotako se bo tudi sladkor namenjen za izvoz v tuje države znatno podražil.

Amerika proti italijanskim izseljenecem. „Sun“ poroča, da je ameriški naseljevalni urad zavrnil na tisoče prošelj italijanskih državljanov, ki so se hoteli naseliti v Zedinjenih državah. V prvi vrsti radi tega ker niso imeli potrebnega denarja za naselitev, delomo pa tudi da se prepreči naselitev brezštevilnih laških zločincev, ki bi bili državi le na škodo. Po vestih istega lista se želi izseliti v Zedinjene države več milijonov Italijanov.

Pomen Donave. »Az Est« objavlja pogovor s francoskim admiral Fatonom, kateri se je o bodočnosti podonavske plovbe izrazil sledeče: Nisem si mislil, da bo postala Donava eden najvažnejših gospodarskih činiteljev Evrope. Posebne važnosti bode Donava za Francijo, z izgradbo rensko-donavskega prekopa bode odprta francoski paroplovbi vsa prednja in vzhodna Evropa, to bo najcenejša pot po kateri bo lahko dospela do vsake obdonavske točke. Donavsko-renski prekop bo zgrajen že v najbližji bodočnosti, posebno še, ker je to važna točka, katero je morala Nemčija podpisati v določbah mirovne pogodbe. — Kakor znano namerava antanta postaviti sedež te paroplovbe v Budimpešto. Dunaj in Beograd dobita samo ekspozičure.

Draginja v Ameriki. Ker je izvoz iz Amerike vedno večji, se cene živežu vedno bolj zvišujejo. Draginja je že tako velika, da namerava vlada zdatno omejiti izvez živil.

Žalostna usoda pijanca. V zagrebškem Maksimiru so našli truplo nekega delavca v občestnem jarku. Zdravniška komisija je dognala da je bil ponesrečenec popolnoma pijan, ko je padel v jarek.

Velika poneverba. V Červ. Kostelci na Češkem je poneveril pismonoša Karol Springer 38.857 K, katere je poslala filijalka Češke banke „Union“ v Vrehlabi firmi T. Keizlar. Pismonoso so zaprli.

Samomor. Včeraj zjutraj se je obesila v Studencih 80-letna Marija Sladek, železničarjeva vdova. Pravijo, da se je naveličala živeti.

Zanimiva aretacija. V Bosni so aretirali odvetnika dr. Dražića, pristaša hrvatsko-bosanske pravaške organizacije, ki bi rada razdelila Jugoslavijo na več držav. Aretiran je bil zato, ker je hotel prodati razne dragocenosti, ukradene v hraljevem dvoru in muzeju.

Zadnje vesti.

Uradno poročilo o valutni reformi.

LDU Beograd, 15. januarja. Finančno ministrstvo javlja uradno preko „Presbiroja“: Sklepi ministrskega sveta

v vprašanju valutne reforme se glasijo: 1. Finančni minister mora takoj začeti s pretiskovanjem novčanic, ki so bile naročene povodom valutne reforme, na ta način, da se na vsaki novčanici mora označiti na obe strani iznos v kronah po razmerju 1—4. 2. Finančni minister se pooblašča, da vzame današnje kronске in dinarske novčanice iz prometa v svrhu zamenjave za novo kronsko—dinarsko novčanico, kakor hitro bo imel zadostno množino zadnjih na razpolago. 3. Kronske novčanice po 1, 2 in 10 K ostanejo še nadalje v prometu, dokler nove kronsko-dinarske novčanice v istem znesku ne pridejo v promet. 4. Z ozirom na to, da je v enem delu našega kraljestva udomačena krona kot merilo vrednosti, a v drugem dinar v isti lastnosti, se bo v državnih blagajnicah nadaljevalo obračunavanje po obeh denarnih edinicah. To svojstvo denarne edinice se uveljavi na vseh državnih računskih listinah to je državne oblasti bodo obračunavale na vseh svojih računskih listinah v obeh denarnih enotnicah. 5. Kakor hitro se današnja kronska novčanica v Avstroogrski banki in dinarske novčanice Narodne banke vzamejo iz prometa, postanejo nove kronsko-dinarske novčanice Narodne banke kraljestva SHS edino in obče zakonito plačilno sredstvo. Plačevalo se bo torej za eno in isto novčanico brez obzira na to, v kakšni denarni edinici je izražena vsota, katero je treba plačati. 6. Vrednost v zlatu ene in druge denarne edinice se bo odredila svoj čas s posebnim zakonom.

„Slovenčeva“ zavijanja.

LDU. Ljubljana, 15. januarja. Ljublj. dopisi urad poroča: Današnji „Slovenec“ prinaša iz Beograda vest, da je vlada v Beogradu dala publicirati, da rešitev valutnega vprašanja odloži, dočim je dala v Zagrebu in Ljubljani drugo poročilo, dalje da piše „Beogradski dnevnik“, da so vsi ministri na stališču finančnega ministra Veljkovića, „Politika“ pa poroča, da je ministrski svet sklenil začasno relacijo 1:4 med dinarjem in krono. Proti temu je treba opozoriti, da vesti, ki jih citira „Slovenec“, niso službene. Ob enem pa je umljivo vse to, kar „Slovenec“ o ministrskem sklepu poroča, za navaden razum že iz uradnega komunikéja, ki ga je objavil Ljublj. dopisni urad. Po tem komunikéju je definitivna rešitev relacije med krono in dinarjem prepuščena parlamentu, ki ima sklepati o zlati podlagi bančne krone in bančnega dinarja. Odločilna pridobitev leži v tem, da smo se rešili avstro-ogrške krone, ki jo zamenjamo za nepotvorljive novčanice, za katerimi stoji s kritjem banka in država. Res je, da je določen za državna plačila službeni kurz za starj bančni dinar (ne novi državni, ki se označi s kronami) 1:4. Vse to je objavljeno v uradnem komunikéju in vsa druga poročila

po nepotrebnem begajo javnost ter pospešujejo draginjo.

Seje vrhovnega sveta z Jugoslovani.

LDU Pariz, 15. januarja. Včeraj so se sestali ministrski predsedniki Clemenceau, Lloyd George in Nitti k skupni seji, na katero sta bila povabljeni tudi Pašić in dr. Trumbić.

Žrtve nemirov v Berlinu.

LDU Berlin, 15. januarja. Pri predvčerajšnjih nemirih pred državno zbornico je bilo po dosedanjih uradnih vestih 42 mrtvih in 105 ranjenih.

LDU Berlin, 15. januarja. Vrhovni vojni poveljnik Noske je prepovedal vse javne shode, ki so jih za danes sklicali neodvisni socijalni demokratje in komunisti.

Smrtne obsodbe na Madžarskem.

LDU Budimpešta, 15. januarja. Na smrt na vešalih obsojenega bivšega državnega pravdnika revolucijskega tribunala dr. Štefana Szurmay-a so danes usmrtili na dvorišču vojaške kaznilnice. Ob enem je bil obešen tudi Ljudevit Szemere, ki ga je preki sod obsodil na smrt radi več ropov v budimpeštanski okolici.

Razne vesti.

Dinozauri in brontozauri še žive. Doslej smo poznali ogromne predpotopne živali dinozaur, brontozaur in druge samo po okostjih, ki so se našla pogrezujena v globinah matere zemlje. Da bi ti „zmaji“, kakor jih imenuje naše ljudstvo v svojih pravljicah, še živeli, tega ni verjel nihče. Ravno te dni pa se peča svetovno časopisje z nenavadnimi odkritji, da dve pasmi teh orjakov, namreč dinozauri in brontozauri, še žive. Prvega so zasledili raziskovalci Dupuy, Lavagneux, Büttler in Leemore v močvirnih stepah notranje Alaske, ter ga opisujejo kot avstralskemu kenguruju podobnega velikana, ki meri od tal do vrha, kadar stoji na vseh štirih nogah pet in pol metra, na dolžino pa najmanj 15 metrov. Na nosu ima rog, podoben onemu nosoročca, koža je temnoumazana ter pokrita z gostimi ščetinami. Glede na težo so omenjeni očitki povsem edini, da dosega prav gotovo do 30 ton. Brontozauri so odkrili pa v C. Afriki. v belgijskem Kongu. »American Smithsonian Institute« je razpisal nagrado milijon liver šterlingov za onega, ki vjame prvi takega brontozaura. „Matin“ poroča sedaj, da odpotuje o veliki noči kapitan Lester Stevens s posebno ekspedicijo iz Londona v Afriko, da poskusi svojo srečo.

Dragocenost naših dni. Fotografski atelje M. Cairo v Chicagu so vdrli neko noč tatovi denar, 50 dolarjev, fotografske vrednosti in druge dragocenosti so pustili na miru, odnesli so pa en funt sladkorja, katerega je fotograf prejšnji dan s silnim trdom dobil od nekega verižnika. Kakor znano, se sladkor v Ameriki istotako težko dobi kot pri nas.

Zlata rezerva. Združene države imajo največjo zlato rezervo in sicer 3 milijarde dolarjev. Za njimi je stala poprej Ruska banka, ki je imela l. 1917 eno milijardo in 700 tisoč dolarjev. Dalje po vrsti: Francija 1,100,000,000, Nemčija 620,000,000, Anglija 495,000,000, Japonska 317,000,000, Italija 159,000,000. Avstro-ogrška je imela zlate rezerve v iznosu 53,000,000 dolarjev.

Beda v Berlinu. Odkar je vojna končala je umrlo v Berlinu radi pomanjkanja hrane 300,000 oseb.

Caruso pride na Dunaj. Svetovno-slavni pevec Caruso pride baje v kratkem na Dunaj, kjer bo pel na „Ljudski operi.“ Za vsak nastop bo dobil honorar v skupnem znesku 25.000 K.

Potres v Mehiki. V Mehiki so bili pretečeni teden veliki potresi. Več hiš je decela porušeni pa tudi število mrtvih in ranjenih je zelo veliko.

Mirovne pogodbe. Največ mirovnih pogodb je sklenila Francija, namreč 73. (Svetovna vojna v tej statistiki ni všteta.) Potem sledi po vrsti: Prusko-Nemška 36, Anglija 30, Amerika 27, Rusija 22, Avstroogrška 21, Turčija 19, Španija 16 ter končno Italija 5. Iz te statistike je razvidno, da sta Francija in Nemčija bili v svez zgodovini največ vojen.

Število Čehov v tujini. Število Čehov v tujini se računa na 2.300.000. Od teh živi v Ameriki 1.200.000, v Avstriji 500.000, v Madžarski, Romuniji in Jugoslaviji 300.000, v Nemčiji 50.000, v Poljski 15.000, a v ostalih zemljah 240.000.

Arheološka najdba. V okolici Rima so našli etrurski tempelj s prekrasnimi sohami štirih bogov, od katerih je najlepše ohranjen Apolon. Tempelj je iz 6. stoletja pred Kristom.

Drago vino. Pretečeni mesec so se prodajala renska vina trdk Stainher in Rauenthal, prvo po 447 M. liter, drugo pa celo po 800 M.

Dolgovi Poljske in Francije. Mlada poljska republika je napravila do konca preteklega leta 176 milijard kron dolga. Vsa zgodovina držav ne pozna enakega slučaja. Dolgovi Francije znašajo 206 milijard narodnega ter 200 milijard vojnega dolga. Skupaj torej 406 milijard frankov.

Koliko jezikov se govori na svetu. Učenjaki pravijo, da se govori na svetu 2 do 3 tisoč jezikov. Sveto pismo je prevedeno na 204 jezike. Karol V. je trdil, da je španski jezik vsvarjen za govor z Bogom, latinski za govornišvo, laški za diplomacijo, francoski za dvorjenje, nemški pa za komando. O italijanskem bi mnenje obrnili tako: francoski za diplomacijo, laški pa za dvorjenje.

Izdaja: Tiskovna zadruga.

Odgovorni urednik: Fr. Voglar.

Tiska „Mariborska tiskarna“, Maribor.

Raznašalci časopisov
invalidi, dobe lep zaslužek. Zglase naj se v upravnistvu „Mariborskega delavca“.

Poslano.*

V dobi zadnjih mesecev se je po nesrečnih slučajnih okolščinah in morda tudi zlobnih ljudeh razširila vest, da tihotapim živino preko meje v Nemško Avstrijo. Puščam uradno poslovanje okrajnih oblastev izven debate. Ne glede na taisto pozivam, da se mi dokaže neovržno z zanesljivimi dokazi pred nepristranskim razsodiščem, da sem jaz kadarkoli tihotapil sam, ali v družbi, ali pomagal komu tihotapiti na katerikoli način, ali imel kakršenkoli dobiček iz tihotapljenja v kateremkoli oziru.

Ponujam dotičniku, ki se mu to posreči K 20.000 (reci: dvajset tisoč kron).

Svoto izplačam na svojem domu v Rancah nad Mariborom.

Simon Prah.

* Za vsebino uredništvo ne odgovarja.

Mala oznanila.

Spretna učenka se sprejme proti malemu plačilu v strojni pletarni Valburge Oman, Šolska ulica 4. 2—2

Proti odkupnini se išče trgovski ozir. skladišni lokal v kaki prometni ulici v Mariboru (skladišče ev. v kaki stranski ulici). V poštev pridejo lokali, v katerih se že nahaja kaka trgovina, skladišče, gostilna ali kavarna, katera se pa namerava iz katerikoli vzroka opustiti. Odkupi se z inventarjem vred ali pa tudi prazni prostori. Pismene ponudbe ozir. samo naslov pod »Lokal 77« na upravo tega lista. Podrobni dogovor ustmeno. 5—2

Mlekarna Sunja, Hrvatska, preporuča sir, duct. K 36—, la liptauer sir, kilogr. K 16—. Šalje uzorce 5 kg s pouzecem. 9—2

Krasna perzijska preproga se prod. Kje pove upravnistvo »Marib. delavca«.

Agitirajte za „Mariborskega Delavca“ in med prijatelji našega tiska za „Tiskovno zadrugo“ v Mariboru.

I. Mariborski bioskop

Tegettholova cesta.

Največje in najimenitnejše kino-podjetje v Jugoslaviji.

Pozor!

Pozor!

V soboto 17.—21. januarja 1920:

Največji in najboljši (ekskluzivni) film!
Senzacija za Maribor! Izključna pravica predstavljenja!

Zaobljuba čistosti

Šolski mladini je prepovedan pristop k tej predstavi! Vsak petek in ponedeljek:

Vojaški koncert

Predprodaja vstopnic vsak dan od pol 18. pri blagajni.

V soboto ob pol 15. uri:

Družin. in otroška predstava

Vsako sredo in soboto novi spored!

Predstave se vrše vsaki dan ob 18. (6.) in 20. (8.) uri v nedeljo ob pol 15. (pol 3.), 4. (16.), 18. (6.) in 20. (8.) uri zvečer.

Mariborska svetlolikarna in apretacija zastorov

Vetrinjska ulica 28

Prvovrstni zavod za snaženje in likanje perila v 5—8 dneh.

Nizke cene, najboljša postrežba.

Brodsko trgovačko i mjenjačno dioničko društvo

Interurban telefon broj 59

BROD n. S.

Brzjaviti: PROMET.

MJENJAČNICA:

Kupuje in prodaje sve vrste valuta, deviza i vrijednosnih papira uz najpovoljnije uvjete.

Importno i eksportno poduzeće.

ROBNI ODIO: Nugja svoje bogato skladište kolonijalne i ine robe kao:

Kavu
Bonbone
Mandule
Groždjice
Smokve

Rogače
Sardine
Slipse
Čokolade
Rižin škrob

Sumporni cvijet
Modra galica
Karbit
Konac
Laštilo

Melle
Kante za ulje
Kante za med
Čikorije
Findžane